

Τα ασυνόδευτα παιδιά στην ξένη χώρα

Παιδιά – πρόσφυγες: το εκεί, το ταξίδι, το εδώ (της Μαρίζας Ντεκάστρο)

Γιασμίν, μια ζωή από την αρχή

Τρεις συγγραφείς, ο Γάλλος Claude DuBois (*Ακίμ...*), ο Μερκούριος Αυτζής (*Γιασμίν...*) και η Άννα Κοντολέων (*Αμίρ...*) έγραψαν για ένα θέμα ιδιαίτερα ακανθώδες: την τύχη των ασυνόδευτων προσφυγόπουλων που περιπλανώνται έρημα στη χώρα υποδοχής. Μέχρι πρότινος, είχαμε διαβάσει δύο μόνο ιστορίες στην ελληνική παιδική λογοτεχνία που έθεταν τα περίπλοκα νομικά ζητήματα των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων: το *Παιδί από τη θάλασσα*, της Λότης Πέτροβιτς- Ανδρουτσοπούλου (Πατάκης, 2009) και το *Χάρης και Φάρις* της Γιώτας Αλεξάνδρου (Ελληνοεκδοτική, 2013)**. Μικρή

ιστορία/παραμύθι τα δύο πρώτα, μυθιστόρημα το δεύτερο, ξεδιπλώνουν λίγο -λίγο όλα τα μοτίβα, το εκεί και το εδώ. Και στα τρία το βάρος δίνεται στη λύση που οδηγεί στο καλύτερο μέλλον.

Στη *Γιασμίν...*, ο Μερκούριος Αυτζής, επιχειρεί μια ιδιαίτερη λογοτεχνική προσέγγιση του θέματος. Έγραψε ένα παραμύθι όπου συνδυάζονται ρεαλιστικά στοιχεία, όταν αφηγείται τις δυσκολίες της Γιασμίν, χαμένης στη χειμωνιάτικη και αφιλόξενη πόλη, το ταξίδι της, και με ιδιαίτερη λεπτότητα το χαμό των γονιών της *-οι γονείς της δεν τα κατάφεραν...* και το παραμυθικό δίπολο *καλοί άνθρωποι- κακοί άνθρωποι* πάνω στο οποίο χτίζεται το δεύτερο μέρος της ιστορίας, η σωτηρία του κοριτσιού. Επιπλέον, το σπασμένο μενταγιόν με τη φωτογραφία των γονιών, ο κρίκος της Γιασμίν με το παρελθόν, τα λόγια των γονιών που επαναλαμβάνονται καλώντας τη να φτιάξει μια ευτυχισμένη ζωή, παίζουν κάπως το ρόλο των μαγικών που βοηθούν την ηρωίδα να ξεπεράσει τις δοκιμασίες της. Ο συγγραφέας για να απαλύνει τη σκληρότητα, η οποία ούτως ή άλλως είναι υπαρκτή σε όλα τα παραμύθια, εισάγει το μοτίβο της σωτηρίας του πονεμένου παιδιού από ανθρώπους γεμάτους καλοσύνη οι οποίοι δεν έχουν παιδιά και κάνουν κάποιο ξένο παιδί δικό τους.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, ο αναγνώστης έρχεται αντιμέτωπος με το τραύμα από τις απώλειες που βίωσε η Γιασμίν. Η εντύπωση που μας δημιουργήθηκε είναι ότι επουλώθηκε αφύσικα γρήγορα (χάρη στη ζεστασιά των ανθρώπων που μάζεψαν το κορίτσι από τον δρόμο, το καινούριο σπίτι, τη μουσική, τον σκυλάκο Χνούδη σύντροφο στα παιχνίδια) και μ' έναν ορθολογισμό, από την πλευρά της ηρωίδας, δυσανάλογο προς την τρυφερή της ηλικία. *...Έβγαλε από την τσέπη το σπασμένο μενταγιόν... κοίταξε τη φωτογραφία των γονιών της. Δεν χρειαζόταν πια να θυμάται τα λόγια τους για να της δίνουν δύναμη. Οι άνθρωποι που τη φιλοξενούσαν ήταν καλοί!*

Μολαταύτα, και παρά την προηγούμενη παρατήρηση, το γεγονός και μόνο ότι στην ιστορία του Αυτζή η πραγματικότητα παίρνει τη μορφή παραμυθιού, στο οποίο αξιοποιείται η τυπολογία των λαϊκών παραμυθιών, και παράλληλα ενέχει σχετική αληθοφάνεια, την καθιστά πολύ ενδιαφέρουσα, παρόλο που είναι πλέον κοινός τόπος ότι η μέριμνα για τα ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες δεν μπορεί να στηριχτεί αποκλειστικά σε καλόκαρδους ιδιώτες.